

قرارداد صلح اردن و اسرائیل

مقدمه:

دولت اردن هاشمی و دولت اسرائیل:

با آگاهی از بیانیۀ واشنگتن که در ۲۵ ژوئن ۱۹۹۴ به امضای آنها رسید و طرفین نسبت به آن متعهد شدند؛

با فرض رسیدن به صلح حتمی، پایدار و جامع در خاورمیانه بر اساس قطعنامه های ۲۴۲ و ۳۳۸ شورای امنیت در تمام جوانب آن؛

با آگاهی از اهمیت برقراری و تحکیم صلح مبتنی بر آزادی، برابری، عدالت و احترام به حقوق اساسی بشر و در نتیجه رفع موانع روانی و اعتلای ارزشهای انسانی؛

با تأکید مجدد بر اهداف و اصول منشور ملل متحد و تعهد به حقوق و تکالیف خود برای زندگی مسالمت آمیز با یکدیگر و با دیگر کشورها در مرزهای امن و شناخته شده؛

با تمایل به توسعه روابط دوستانه و همکاری بین آنها بر اساس اصول حقوقی بین الملل حاکم بر روابط بین الملل در زمان صلح؛

با تمایل به تضمین امنیت پایدار برای هر دو کشور، بویژه جهت ممانعت از تهدید و توسل به زور بین یکدیگر؛

با توجه به بیانیۀ ۲۵ ژوئن ۱۹۹۴ واشنگتن که طرفین در آن خاتمه دشمنی را بین خود اعلام کردند؛

و با تصمیم برقراری صلح بین خود بر اساس این قرارداد صلح؛
به قرار زیر موافقت کرده اند:

ماده ۱- برقراری صلح

بین کشورهای پادشاهی اردن و کشور اسرائیل (طرفین قرارداد) از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد، صلح برقرار می شود.

ماده ۲- اصول کلی

طرفین قرارداد اصول منشور ملل متحد و اصول حقوق بین الملل حاکم بر روابط بین الملل بین دولتها در زمان صلح را بین خود مجری می سازند، بویژه آنکه:

۱. حاکمیت، تمامیت ارضی و استقلال سیاسی یکدیگر را به رسمیت شناخته، محترم شمارند؛
۲. حقوق یکدیگر را برای زندگی در صلح و امنیت در مرزهای شناخته شده محترم شمرده، به رسمیت شناسند؛
۳. روابط حسن همجواری و همکاری مشترک برای تضمین امنیت پایدار بین خود را گسترش داده، از تهدید یا توسل به زور در برابر یکدیگر اجتناب ورزند و تمام اختلافات خود را از طریق مسالمت آمیز حل و فصل کنند؛
۴. حاکمیت، تمامیت ارضی و استقلال سیاسی تمام کشورهای منطقه را به رسمیت شناخته، آن را محترم شمارند؛
۵. نقش اساسی بشر در توسعه و گسترش روابط دو جانبه و منطقه ای را به رسمیت شناخته، به آن احترام گذارند؛
۶. طرفین قرارداد باور دارند که در نظارت خود نباید به حرکت‌های غیر عادی افراد که به امنیت طرف دیگر آسیب می رساند، اجازه بروز دهند.

ماده ۳- مرزهای بین المللی

۱. مرز بین المللی بین اردن و اسرائیل با مراجعه به تعریف مرزها در دوران تحت الحمایگی، همان طور که در ضمیمه یک (الف) پیوست نقشه مختصات مشخص شده، تعیین می شود.

۲. مرز همان طور که در ضمیمه یک (الف) نشان داده شد یک مرز دائمی، امن و از نظر بین المللی شناخته شده بین اردن و اسرائیل است، بی آنکه بر موقعیت دیگر مناطقی که از ۱۹۶۷ تحت کنترل نظامی دولت اسرائیل درآمده اند، آسیب رساند.
۳. طرفین این مرز بین المللی را همانند دیگر مناطق، آبهای سرزمینی و حریم هوایی تخلف ناپذیر دانسته، به رسمیت می شناسند و آن را محترم شمرده، بر آن توافق می کنند.
۴. تعیین حدود مرز همان طور که در ضمیمه یک (الف) مشخص شده است، انجام خواهد شد و مهلت انجام آن حداکثر ظرف ۹ ماه از تاریخ امضای قرارداد می باشد.
۵. توافق می شود جایی که مرز در امتداد رودخانه قرار می گیرد، به هنگام وقوع تغییرات طبیعی در مسیر رودخانه، همان طور که در ضمیمه یک (الف) نشان داده شده است، مرز جدیدی ترسیم گردد.
- در دیگر موارد، جز با توافق طرفین، مرز تغییر نخواهد کرد.
۶. به محض مبادله اسناد تصویب این قرارداد، هر یک از طرفین همان طور که در ضمیمه یک (الف) مشخص شده است، به آرایش مجدد نیروها در مرزهای بین المللی خود اقدام خواهد کرد.
۷. طرفین به محض امضای قرارداد، ظرف ۹ ماه، برای انعقاد موافقت نامه ای به منظور تعیین مرز دریایی خود در خلیج عقبه وارد مذاکره خواهند شد.
۸. طرفین قرارداد، با در نظر گرفتن موقعیت ویژه ناحیه باقوره / نهارایم، که تحت حاکمیت اردن و اسرائیل در آن حقوق تملیکی خاص دارد، با اجرای مفاد ضمیمه یک (ب) موافق هستند.
۹. در خصوص منطقه غمر / تسوفار شروط مقرر در ضمیمه یک (پ) اجرا خواهد شد.

ماده ۴- امنیت

۱. الف) طرفین قرارداد با تصدیق اینکه تفاهم متقابل و مشارکت در زمینه امنیت روابط بخش مهمی از روابط آنها را شکل خواهد داد، از طریق افزایش امنیت بیشتر در منطقه، امنیت روابط خود را بر پایه اعتماد متقابل، گسترش منافع و همکاری مشترک در چارچوب همکاری منطقه ای استوار خواهند کرد.
- ب) در راستای این اهداف، طرفین با اذعان به دستاوردهای جامعه اروپا و اتحادیه اروپا

در زمینه توسعه «کنفرانس امنیت و همکاری اروپا» متعهد می شوند تا «کنفرانس امنیت و همکاری خاورمیانه» را ایجاد کنند.

این تعهد مستلزم بکارگیری الگوهای موفقیت آمیز امنیت منطقه ای است که پس از جنگ جهانی دوم (طی روند مذاکرات هلسینکی) به اجرا درآمد و به استقرار امنیت و ثبات منطقه ای انجامید.

۲. تعهدات موجود در این ماده هیچ گونه خدشه ای بر حق طبیعی دفاع از خود مطابق با منشور ملل متحد وارد نمی سازد.

۳. طرفین قرارداد بر اساس شروط این ماده به شرح زیر تعهد می کنند:

الف) خودداری از توسل به زور یا سلاح، اعم از متعارف یا غیر متعارف یا هر نوع سلاح دیگر، علیه یکدیگر و نیز خودداری از اعمال یا اقداماتی که بر امنیت طرف مقابل اثر سوء گذارد.

ب) جلوگیری از سازمان دهی، تحریک، کمک یا مشارکت در اقدام یا تهدید به تجاوز، عملیات خصمانه، خرابکاری یا اعمال خشونت علیه طرف دیگر.

پ) اتخاذ تدابیر لازم و مؤثر برای اطمینان از اینکه اقدام یا تهدید به تجاوز، عملیات خصمانه، خرابکاری یا اعمال خشونت علیه طرف دیگر در سرزمین آنها انجام نخواهد شد (از این پس، اصطلاح «سرزمین» شامل حریم هوایی و آبیهای سرزمینی نیز می شود).

۴. طرفین بر اساس شرایط دوران صلح و کوشش برای ایجاد امنیت منطقه ای و جلوگیری از تجاوز و اعمال خشونت، موافقت خود را با اجتناب از اقدامات زیر اعلام می دارند.

الف) پیوستن یا هرگونه معاونت، همراهی یا مشارکت با هر نوع سازمان، اتحاد یا پیمان نظامی یا امنیتی با طرفهای ثالث، به منظور آغاز تجاوز یا دیگر اقدامات خصمانه نظامی علیه طرف مقابل که ناقض مفاد قرارداد حاضر باشد.

ب) اجازه ورود، استقرار و فعالیت نیروهای نظامی، افراد یا تجهیزات به طرفهای ثالث، در داخل یا بر فراز سرزمین آنها، در صورتی که امکان تهدید نسبت به امنیت طرف مقابل وجود داشته باشد.

۵. طرفین جهت همکاری به منظور مبارزه با هر نوع تروریسم تدابیر لازم و مؤثری اتخاذ خواهند کرد و به شرح زیر متعهد می شوند:

الف) اتخاذ تدابیر مؤثر و لازم برای جلوگیری از فعالیتهای تروریستی از قبیل

خرابکاری یا اعمال خشونت درون سرزمین خود یا بر فراز آن و نیز اتخاذ تدابیر مؤثر و لازم برای مبارزه با این گونه فعالیتها و عاملان آن .

ب) به نحوی که به حقوق اساسی افراد در مورد آزادی بیان و اجتماعات لطمه ای وارد نشود، به منظور ممانعت از مداخله، حضور و فعالیت هر گروه یا سازمان و نیز نهادهای (تشکیلات، عاملان) آنها در سرزمین یکی از طرفین قرارداد که با توسل به خشونت یا تحریک، امنیت طرف دیگر را به مخاطره می اندازد، تدابیر لازم و مؤثر اتخاذ کنند.

پ) همکاری برای جلوگیری و مبارزه با رخنه در مرزها.

۶. هر مسئله ای که در اجرای مقررات این ماده بروز کند، از طریق مکانیسم مشاوره که شامل یک نظام ارتباطی، تحقیقی، نظارتی و در صورت لزوم سایر روشها و مشاوره در سطوح عالی است، حل و فصل خواهد شد. جزئیات مکانیسم مشاوره به موجب موافقت نامه ای که طرفین ظرف مدت سه ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد منعقد می کنند، پیش بینی خواهد شد.

۷. به عنوان یک اقدام عاجل و در چارچوب برنامه چند جانبه گروه کاری در خصوص کنترل تسلیحات و امنیت منطقه ای موارد زیر مقرر می شود:

الف) ایجاد منطقه ای عاری از ائتلافها و اتحادهای خصمانه در خاورمیانه؛

ب) ایجاد منطقه ای عاری از سلاحهای کشتار جمعی، اعم از متعارف و غیر متعارف، در راستای طرح صلح جامع، ثابت و پایدار که وجه مشخصه آن عدم کاربرد زور و تاکید بر تفاهم و حسن نیت است.

ماده ۵ - روابط دیپلماتیک و دیگر روابط دو جانبه

۱. طرفین در مورد برقراری کامل روابط دیپلماتیک، کنسولی و مبادله سفیر ظرف یک ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد توافق خواهند کرد.
۲. طرفین در مورد برقراری روابط عادی بین خود، بویژه روابط اقتصادی و فرهنگی، توافق خواهند کرد.

ماده ۶ - آب

به منظور حل و فصل کامل و خاتمه اختلافات طرفین در مسئله آب:

۱. طرفین متقابلاً توافق کردند که سهم عادلانه دیگری را در آبهای رود اردن و یرموک و

سفره آب زیرزمینی وادی عرب / ها عرفا، بر اساس اصول مورد قبول و توافق طرفین و به مقدار و کیفیت مندرج در ضمیمه ۲ که کاملاً معتبر و لازم الاجراست، مورد شناسایی قرار دهند.

۲. طرفین با اذعان به لزوم یافتن راه حلی عملی، عادلانه و مورد توافق برای مشکلات آب خود و با توجه به اینکه مسئله آب می تواند زمینه لازم را برای گسترش همکاری بین آنها فراهم آورد، متقابلاً متعهد می شوند که مراکز تنظیم و توسعه منابع آب هر یک از آنها به هیچ وجه به منابع آب طرف دیگر آسیبی نرساند.

۳. طرفین تصدیق می کنند که منابع آب آنها برای رفع نیازهایشان کافی نیست. بنابراین، برای تامین آب بیشتر باید راههای گوناگون از جمله طرحهای منطقه ای و همکاری های بین المللی را مورد استفاده قرار دهند.

۴. با توجه به پارگراف ۳ و تایید اینکه همکاری در زمینه فوق متضمن نفع طرفین است و به رفع کمبود آب کمک خواهد کرد و اینکه منابع آب در طول مرز باید به طور کلی و با در نظر گرفتن امکان انتقال آب به آن سوی مرز مورد بحث قرار گیرد، طرفین در خصوص مطالعه و بررسی روشهایی برای رفع کمبود آب توافق و در زمینه های زیر همکاری خواهند کرد:

الف) توسعه منابع کنونی و جدید آب، افزایش آبهای موجود از طریق همکاری در زمینه منابع آب منطقه ای به نحو مقتضی و کاهش میزان هدر رفتن آب در زنجیره مصرف آن؛
ب) جلوگیری از آلودگی منابع آب؛

پ) کمک متقابل در برطرف ساختن مشکل کمبود آب؛
ت) مبادله اطلاعات و تحقیقات مشترک و توسعه هدفهای مربوط به آب و بررسی امکانات موجود برای گسترش و استفاده از منابع آب.

۵. نحوه اجرای تعهدات هر دو کشور موضوع این ماده در ضمیمه ۲ به تفصیل آمده است.

ماده ۷ - روابط اقتصادی

۱. به منظور توسعه اقتصادی و تحکیم صلح، امنیت و گسترش روابط بین کشورها، مردم و همه افراد نوع بشر، طرفین با توجه به تفاهم حاصله تمایل متقابل خویش را برای توسعه همکاری اقتصادی، در چارچوب گسترش همکاری اقتصادی منطقه ای، اعلام دارند.

۲. به منظور نیل به این هدف طرفین به شرح زیر موافقت می کنند:

الف) رفع تمام موانع موجود بر سر راه برقراری روابط عادی اقتصادی، خاتمه تحریمهای اقتصادی که به طور مستقیم علیه طرف دیگر وضع شده و کمک به خاتمه تحریمهایی که طرفهای ثالث علیه هر یک از آنها اعمال کرده اند.

ب) طرفین ضمن تاکید اینکه روابط اقتصادی آنها باید مبتنی بر اصل آزادی مبادله کالا و خدمات باشد و با هدف توسعه روابط سودمند اقتصادی منطقه ای، متکی بر اصول مورد توافق طرفین و نیز رشد انسانی، به منظور انعقاد قرارداد در زمینه همکاری های اقتصادی، شامل روابط تجاری، ایجاد یک منطقه آزاد تجاری، سرمایه گذاری، بانکداری و همکاری های صنعتی و کارگری وارد مذاکره می شوند. این مذاکرات حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب قرارداد به عمل خواهد آمد.

پ) همکاری دو جانبه و نیز ایجاد بازارهای چندجانبه به منظور ارتقای روابط اقتصادی فی مابین و توسعه روابط همجواری اقتصادی با سایر کشورهای منطقه.

ماده ۸ - پناهندگان و آوارگان

۱. با توجه به مشکلات بزرگ انسانی هر دو طرف به خاطر درگیری در خاورمیانه و نیز اعطای کمکهای انسان دوستانه جهت تسکین آلام انسانها، طرفین سعی در رفع هر چه بیشتر مشکلات موجود در سطح روابط دو جانبه خواهند کرد.

۲. با تایید اینکه مسائل و مشکلات انسانی ناشی از درگیری های خاورمیانه، در سطح دو جانبه، به طور کامل قابل حل و فصل نیست، طرفین مسائل مذکور را به شرح زیر از طریق مراجع صالحه و طبق اصول حقوق بین الملل فیصله خواهند داد:

الف) وضعیت آوارگان، در کمیته ای چهار جانبه به اتفاق مصر و فلسطینی ها؛

ب) وضعیت پناهندگان؛

۱. در چارچوب گروه کاری چند جانبه در زمینه پناهندگان؛

۲. از طریق مذاکرات دو جانبه یا سایر روشها، در چارچوب توافقات حاصله

و در عین حال با توجه به مذاکرات درباره وضعیت دائمی سرزمینها به شرح مندرج در ماده ۳ قرارداد.

۳. از طریق اجرای برنامه های مصوب سازمان ملل و دیگر برنامه های اقتصادی

بین المللی مربوط به پناهندگان و آوارگان، شامل کمک به وطن گزینی برای آنها.

ماده ۹ - اماکن مهم تاریخی و مذهبی و گفتگو بین ادیان

۱. هر یک از طرفین شرایط ورود آزاد به اماکن مهم مذهبی و تاریخی را فراهم خواهد کرد.
۲. در این خصوص، طبق بیانیه واشنگتن، اسرائیل نقش ویژه کنونی اردن هاشمی را در اماکن مقدسه اسلامی واقع در قدس / اورشلیم محترم شمرده و پس از انجام مذاکرات جهت تعیین وضعیت دائمی، برای نقش تاریخی اردنی ها در این اماکن تقدم قائل خواهد شد.
۳. طرفین برای ارتقای احترام متقابل در روابط بین سه دین یکتاپرست به منظور تفاهم دینی، تعهد اخلاقی، آزادی برگزاری آیینهای عبادی و بردباری دینی و صلح اقدام خواهند کرد.

ماده ۱۰ - مبادلات علمی و فرهنگی

طرفین، با آرزوی رفع تعصباتی که در دوران درگیری گسترش یافته و با تاکید بر مبادلات علمی و فرهنگی در تمام زمینه ها، موافقت خود را با برقراری مناسبات عادی فرهنگی اعلام می دارند. لذا در اسرع وقت و حداکثر ظرف مدت ۹ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب قرارداد اقدام به مذاکره جهت انعقاد موافقت نامه های علمی و فرهنگی خواهند کرد.

ماده ۱۱ - تفاهم متقابل و روابط حسن همجواری

۱. طرفین در جهت گسترش تفاهم متقابل و بردباری بر پایه ارزشهای مشترک تاریخی تلاش خواهند کرد و به شرح زیر متعهد می شوند.
الف) پرهیز از تبلیغات خصومت بار یا تبعیض آمیز علیه یکدیگر و اتخاذ کلیه تدابیر قانونی و اجرایی در حد امکان جهت جلوگیری از گسترش چنین تبلیغاتی از سوی سازمان ها یا افراد مقیم در سرزمین طرف مقابل.
ب) طرفین در اسرع وقت و حداکثر ظرف ۳ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب قرارداد نسبت به الغای کلیه مقررات مغایر یا تبعیض آمیز و موجد خصومت در قوانین موضوعه خود اقدام نمایند.
پ) لغو کلیه مقررات مغایر یا تبعیض آمیز و موجد خصومت در مصوبات دولتی.
ت) تضمین اینکه اتباع هر یک از طرفین قرارداد در قلمرو نظام حقوقی طرف مقابل از حق مراجعه به دادگاه و دادرسی قانونی برخوردار شود.

۲. مقررات پاراگراف یک (الف) به حق آزادی بیان حسب مقرر در کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی خدشه ای وارد نخواهد ساخت .
۳. در صورت ادعای نقض مقررات این ماده از جانب یکی از طرفین کمیته ای مشترک جهت بررسی موضوع تشکیل خواهد شد .

ماده ۱۲ - مبارزه با جرایم و مواد مخدر

طرفین با در نظر گرفتن توافقات حاصله به شرح فوق الذکر و با توجه به ضمیمه ۳ و کلیه موافقت نامه های مربوطه که ظرف مدت ۹ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب قرارداد منعقد خواهد شد، در خصوص مبارزه با جرایم و با تاکید بر جرم قاچاق همکاری خواهند کرد و تمام تدابیر لازم را برای مبارزه و ممانعت از انجام فعالیتهایی چون تولید و قاچاق مواد مخدر غیر مجاز اتخاذ و مرتکبین به چنین اعمالی را محاکمه خواهند نمود .

ماده ۱۳ - حمل و نقل و جاده ها

با توجه به روند کنونی گسترش حمل و نقل طرفین با تاکید بر منافع متقابل خود در زمینه حسن روابط در قلمرو حمل و نقل توافق می کنند که به طرق زیر نسبت به گسترش روابط فیما بین در زمینه مذکور اقدام نمایند :

۱. هر یک از طرفین به اتباع و وسایل نقلیه طرف دیگر اجازه می دهد تا طبق مقرراتی که نسبت به اتباع و وسایل نقلیه سایر کشورها اعمال می شود، به سرزمین آن وارد یا آزادانه از آن عبور کنند . هیچ یک از طرفین برای عبور آزاد اشخاص و وسایل نقلیه از سرزمین خود به سرزمین طرف دیگر محدودیت قائل نخواهد شد و عوارض تبعیض آمیز وضع نخواهد کرد .
۲. طرفین قرارداد جاده ها و گذرگاههای مرزی بین کشورهای خود را گشوده و امنیت آنها را حفظ خواهند کرد و احداث راههای شوسه و آهن بیشتر بین خود را مورد بررسی قرار خواهند داد .

۳. طرفین به مذاکرات خود در باب انعقاد قراردادهای دوجانبه حمل و نقل در زمینه های فوق و سایر زمینه ها از قبیل طرحهای مشترک ایمنی راه، استانداردها و قواعد حمل و نقل، صدور جواز برای وسایل نقلیه، عبور زمینی، حمل کالا و بار و هواشناسی ادامه خواهند داد . قراردادهای مذکور حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب قرارداد منعقد خواهد شد .

۴ . طرفین بر ادامه مذاکرات خود برای احداث و نگهداری یک بزرگراه بین مصر ، اردن و اسرائیل در نزدیکی ایلات توافق می کنند .

ماده ۱۴ - آزادی کشتیرانی و دسترسی به بنادر

۱ . بدون اینکه خدشه ای به مقررات پاراگراف ۳ وارد شود، هر یک از طرفین در آبهای سرزمینی خود حق عبور بی ضرر برای کشتی های طرف دیگر ، طبق مقررات حقوق بین الملل قائل است .

۲ . هر یک از طرفین اجازه دسترسی متعارف به بنادر خود را به کشتی ها و محمولات طرف دیگر و همچنین کشتی ها و محمولاتی که مبدأ یا مقصد آنها کشور طرف دیگر قرارداد است ، اعطا خواهد کرد . اجازه دسترسی به بندر ، تابع شرایطی است که به طور معمول در مورد کشتی ها و محمولاتی که تابعیت سایر کشورها را دارند ، اعمال می شود .

۳ . طرفین اذعان دارند که تنگه تیران و خلیج عقبه آبراهی بین المللی است و همه ملتها حق کشتیرانی و پرواز بر فراز آن را بدون هیچ مانع و وقفه ای دارا هستند . طرفین حق کشتیرانی و پرواز طرف دیگر را در آبها و بر فراز تنگه تیران و خلیج عقبه به منظور دسترسی به سرزمین طرف دیگر محترم خواهند شمرد .

ماده ۱۵ - هواپیمایی کشوری

۱ . طرفین حقوق ، امتیازات و تعهدات یکدیگر را که به موجب موافقت نامه های هواپیمایی چندجانبه ای که دو طرف عضو آن اند ، لازم الاجرا می دانند ، خصوصاً کنوانسیون بین المللی هواپیمایی کشوری (کنوانسیون شیکاگو) و موافقت نامه ترانزیت سرویسهای هوایی بین المللی ۱۹۴۴ ، به رسمیت می شناسند .

۲ . هر گونه اعلام وضعیت فوق العاده داخلی صادره از جانب یکی از طرفین طبق ماده ۸۹ کنوانسیون شیکاگو ، نباید به نحو تبعیض آمیز علیه طرف دیگر اعمال شود .

۳ . علاوه بر اینکه طرفین به موجب این قرارداد و به منظور انعقاد موافقت نامه هواپیمایی کشوری وارد مذاکره می شوند ، طبق مقررات بیانیه واشنگتن نیز جهت ایجاد خط هوایی بین المللی بین کشورهای خود ، به مذاکره خواهند پرداخت . مذاکرات فوق حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ مبادله تصویب قرارداد به عمل خواهد آمد .

همه مذاکرات فوق باید ظرف کمتر از ۶ ماه از زمان تبادل اسناد تصویب این قرارداد

به نتیجه رسد.

ماده ۱۶ - پست و مخابرات

طرفین گشایش خط مستقیم تلفن و فاکس را مطابق بیانیه و اشنگتن مورد توجه قرار می دهند. ارتباط پستی، در پی انجام مذاکرات پس از امضای این قرارداد، برقرار خواهد شد. توافق بعدی طرفین شامل سرویسهای معمولی مخابراتی و تلویزیونی، بیسیم و کابلی از طریق رادیو و ماهواره خواهد بود که مطابق با کنوانسیونها و قواعد بین المللی برقرار خواهد شد. مذاکرات در این زمینه حداکثر ظرف ۹ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد انجام خواهد شد.

ماده ۱۷ - جهانگردی

طرفین ضمن تاکید بر تمایل متقابل خود جهت گسترش همکاری در زمینه جهانگردی، به منظور تحقق این هدف - با توجه به حصول تفاهم در خصوص جهانگردی - در اسرع وقت و حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ مبادله تصویب این قرارداد، جهت انعقاد موافقت نامه ای در زمینه تشویق و تسهیل جهانگردی بین کشورهای خود و با کشورهای ثالث به مذاکره خواهند پرداخت.

ماده ۱۸ - محیط زیست

طرفین در زمینه مسائل مربوط به محیط زیست - حوزه ای که به آن اهمیت بسیار می دهند - همکاری خواهند کرد. این همکاری شامل حفاظت از طبیعت و جلوگیری از آلودگی است (همان طور که در ضمیمه ۴ نشان داده شد). آنها در خصوص مسائل فوق جهت رسیدن به توافق مذاکره خواهند کرد. این مذاکره حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد انجام خواهد شد.

ماده ۱۹ - انرژی

۱. طرفین در زمینه توسعه منابع انرژی شامل توسعه طرحهای مربوط به انرژی از قبیل استفاده از انرژی خورشیدی همکاری خواهند کرد.
۲. طرفین با انجام مذاکراتی در خصوص اتصال شبکه های برق در ناحیه ایلات -

عقبه مذاکره خواهند کرد. اتصال شبکه ها پس از امضای این قرارداد انجام خواهد شد. طرفین این گام را بخشی از یک اقدام دو ملیتی و منطقه ای، به مفهومی گسترده، تلقی می کنند. آنها جهت انعقاد قرارداد در زمینه فوق حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد به مذاکره خواهند پرداخت.

۳. طرفین، موافقت نامه های مناسبی را در زمینه انرژی منعقد خواهند کرد. این اقدام حداکثر ظرف ۶ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب انجام خواهد شد.

ماده ۲۰ - توسعه دره اردن

طرفین قرارداد به توسعه منطقه دره اردن اهمیت بسیار می دهند، از جمله طرحهای مشترک در زمینه اقتصاد، محیط زیست، انرژی و جهانگردی. با توجه به مراحل مقرر برای توسعه، در چارچوب کمیته اقتصادی سه جانبه اردن - اسرائیل - آمریکا، در زمینه طرح عظیم توسعه دره اردن، طرفین با حسن نیت به کوششهای خود جهت تکمیل طرح و اجرای آن ادامه خواهند داد.

ماده ۲۱ - بهداشت

طرفین در زمینه بهداشت همکاری خواهند کرد و در خصوص انعقاد یک موافقت نامه حداکثر ظرف ۹ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد مذاکره خواهند نمود.

ماده ۲۲ - کشاورزی

طرفین در زمینه کشاورزی از جمله خدمات دامپزشکی، حفاظت از گیاهان، تکنولوژی زیست و بازاریابی همکاری خواهند کرد و جهت انعقاد یک موافقت نامه حداکثر ظرف ۶ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد مذاکره خواهند نمود.

ماده ۲۳ - عقبه و ایلات

طرفین موافقت می کنند هر چه زودتر، حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب این قرارداد، با توجه به مسائلی چون، گسترش هماهنگ جهانگردی، گمرک مشترک، منطقه آزاد تجاری، همکاری در زمینه هواپیمایی، جلوگیری از آلودگی و نیز همکاری در زمینه مسائل دریایی، پلیس، گمرک و بهداشت، در خصوص توسعه هماهنگ با

شهرهای عقبه و ایلات همکاری کنند. طرفین تمام موافقت نامه های مربوطه را ظرف ۹ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب منعقد خواهند کرد.

ماده ۲۴ - دعاوی

طرفین بر ایجاد یک کمیسیون دعاوی برای حل و فصل کلیه مطالبات مالی خود توافق می کنند.

ماده ۲۵ - حقوق و تعهدات

۱. این قرارداد بهیچوجه تاثیری بر حقوق و وظایف طرفین نسبت به منشور سازمان ملل متحد نخواهد داشت و هیچگونه تفسیری که چنین معنایی را دربرداشته باشد نیز نمی توان از آن استخراج کرد.

۲. طرفین متعهد می شوند که تعهدات ناشی از این قرارداد را بدون توجه به واکنش طرفهای دیگر (کشورهای ثالثی که با آن طرف قرارداد هستند) و مستقل از هر گونه سند مغایر با این قرارداد با حسن نیت ایفا کنند. به منظور تحقق مقررات این پاراگراف، هر یک از طرفین در عمل نشان خواهد داد که با پذیرش این عقیده و نحوه تفسیر، هیچگونه مغایرتی بین تعهدات این قرارداد با تعهداتی که به موجب سایر قراردادها بر عهده گرفته است، وجود ندارد.

۳. همچنین طرفین متعهد می شوند در اجرای مقررات کنوانسیونهای چندجانبه ای که دو طرف عضو آن هستند، شامل تسلیم اعلامیه لازم به دبیر کل سازمان ملل متحد و دیگر مقامات نگهدارنده سند تصویب این قبیل کنوانسیونها، اقدامات مقتضی به عمل آورند.

۴. طرفین جهت حذف کلیه اشارات توهین آمیزی که ضمن کنوانسیونهای چندجانبه به طرف دیگر شود، و در هر جا که چنین اشاراتی وجود داشته باشد، اقدامات لازم را به عمل خواهند آورد.

۵. طرفین متعهد می شوند که از قبول هرگونه تعهدی که با مقررات این قرارداد مغایرت داشته باشد، خودداری کنند.

۶. در صورت بروز تعارض بین تعهدات ناشی از قرارداد حاضر و سایر تعهدات طرفین، طبق ماده ۱۰۳ منشور ملل متحد، تعهدات موضوع این قرارداد لازم الاجراست.

ماده ۲۶ - قانونگذاری

طرفین متعهد می شوند ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ مبادله اسناد تصویب قرارداد، قوانین لازم را جهت اجرای این قرارداد وضع نمایند، کلیه تعهدات بین المللی مغایر با این قرارداد را لغو و قوانین معارض را نسخ کنند.

ماده ۲۷ - تصویب

۱. این قرارداد از سوی طرفین بر اساس مقررات داخلی آنها به تصویب خواهد رسید و از تاریخ مبادله اسناد تصویب به اجرا گذاشته خواهد شد.
۲. اسناد ضمیمه، پیوستها، نقشه ها و منضمات این قرارداد جز مکمل آن محسوب می شود.

ماده ۲۸ - تدابیر موقت

طرفین در بعضی زمینه های مورد توافق، تا انعقاد موافقت نامه های مربوطه، طبق مقررات این قرارداد و ضمیمه ۵ آن، تدابیر موقت اتخاذ خواهند کرد.

ماده ۲۹ - حل و فصل اختلافات

۱. اختلافات ناشی از اجرا یا تفسیر این قرارداد. از طریق مذاکره حل و فصل خواهد شد.
۲. اختلافاتی که با مذاکره مرتفع نشود، از طریق سازش یا ارجاع به داوری حل و فصل خواهد گردید.

ماده ۳۰ - ثبت

این قرارداد طبق مقررات ماده ۱۰۲ منشور ملل متحد، جهت ثبت به دبیر کل سازمان ملل تسلیم خواهد شد.

وادی عربیه/ ها عرفا، به تاریخ ۲۱ جمادی الاولی ۱۴۱۵ هجری برابر ۲۱ حشوان ۵۷۵۵ عبری، مطابق با ۲۶ اکتبر ۱۹۹۴ میلادی، کلیه متون بزبانهای عربی، عبری و انگلیسی اعتبار برابر دارند. در صورت بروز اختلاف در تفسیر، متن انگلیسی معتبر خواهد بود.

از طرف دولت اسرائیل
اسحاق رابین نخست وزیر

از طرف پادشاهی اردن هاشمی
دکتر عبدالسلام مجالی نخست وزیر

در حضور

ویلیام جی. کلیتون

رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا

فهرست ضمایم

ضمیمه ۱:

(الف) مرزهای بین المللی

(ب) ناحیه باقوره / نهارایم

(پ) ناحیه غمر / تسوفار

ضمیمه ۲: آب

ضمیمه ۳: جرایم و مواد مخدر

ضمیمه ۴: محیط زیست

ضمیمه ۵: تدابیر موقت

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی